

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO JAVNO UPRAVO

DIREKTORAT ZA LOKALNO SAMOUPRAVO,
NEVLADNE ORGANIZACIJE IN POLITIČNI SISTEM

Tržaška cesta 21, 1000 Ljubljana

T: 01 478 83 30

E: gp.mju@gov.si

www.mju.gov.si

Andraž Pogorevc, mag.
Župan Občine Vitanje

info@vitanje.si

Številka: 037-1/2024-3130-268

Datum: 25. 9. 2024

Zadeva: Odgovor na vaše vprašanje glede alternativ za odpravo ugotovljene neenakosti volilnih enot

Spoštovani,

Ministrstvo za javno upravo ste z dopisom z dne 20. 9. 2024 obvestili, da ste v luči odprave ugotovljene neenakosti volilnih enot v Občini Vitanje pričeli z iskanjem alternativnih rešitev za odpravo ugotovljenih nepravilnosti. Pri tem so se vam zastavila strokovna vprašanja glede oblikovanja ene volilne enote za območje celotne občine, glede postopka sprejema spremembe odloka o določitvi volilnih enot za volitve članov občinskega sveta in nenazadnje glede pravnih sredstev, ki so na voljo občanom, ki ne bi bili zadovoljni s spremenjenim območjem volilnih enot.

Ministrstvo uvodoma pozdravlja napor, ki ste ga vložili v iskanje alternativnih rešitev in širšega konsenza v občini glede možnih sprememb volilnih enot. Kot ste sami navedli v dopisu drugi odstavek 19. člena Zakona o lokalnih volitvah (v nadaljevanju: ZLV)¹ omogoča, da se v primeru, ko občinski svet ne šteje več kot sedem članov, vsi člani občinskega sveta volijo v občini kot eni volilni enoti. Ta rešitev je vsekakor rešitev, o kateri velja razmisliti tudi v primeru vaše občine, saj določitev ene volilne enote pomeni, da s tem odpade periodično preverjanje števila prebivalcev v posamezni volilni enoti s ciljem zagotavljanja spoštovanja načela enakosti volilne pravice. V primeru večjega števila prebivalstveno maloštevilčnih volilnih enot lahko namreč že manjša sprememba števila prebivalcev občine pomeni velik odmik od idealnega števila prebivalcev/občinskega svetnika, zato je zagotavljanje spoštovanja načela enakosti volilne pravice v tovrstnih volilnih enotah še težji izziv. Navkljub temu je potrebno opozoriti, da je v primeru zmanjšanja števila članov občinskega sveta potrebno zagotoviti širši politični konsenz, saj je potrebno spremeniti tudi statut občine.

Glede združevanja volilnih enot izpostavljamo, da v Občini Vitanje trenutno volivci volijo 11 članov občinskega sveta, kar pomeni, da za občino veljajo določbe ZLV, ki urejajo večinski volilni sistem. Skladno z 21. členom ZLV se v primeru večinskih volitev v eni volilni enoti voli en član občinskega sveta, če je to smotrno, zaradi oblikovanja volilnih enot, pa se lahko v volilni enoti voli tudi več

¹ Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08, 83/12, 68/17 in 93/20 – odl. US

članov občinskega sveta, vendar ne več kot trije. Vsled navedenemu združevanje volilnih enot na način, da bi se v posamezni volilni enoti volilo več kot 3 občinske svetnike, ni mogoče.

Izpostaviti moramo, da oblikovanje volilnih enot za volitve članov občinskega sveta ne pomeni teritorialnih sprememb občine, zato za tovrstne spremembe odloka ni potrebno predhodno posvetovanje s prebivalci, kot je to določeno v četrtem odstavku 18. člena Zakona o lokalni samoupravi (v nadaljevanju: ZLS)² za spremembo območij ožjih delov občin. Poudariti je namreč potrebno, da oblikovanje volilnih enot v ničemer ne posega v samo območje ožjih delov občin, temveč predstavlja samo način razdelitve občine za potrebe izvedbe volitev s ciljem zagotavljanja spoštovanja načela enakosti volilne pravice. ZLV v 20. členu jasno določa, da če je območje občine razdeljeno na krajevne, vaške ali četrtne skupnosti, obsega volilna enota območje ene ali več takih skupnosti ali dela take skupnosti. Ravno glede slednjega je tudi Ustavno sodišče pojasnilo, da drugi odstavek 20. člena ZLV ne določa "nedeljivosti" ožjih delov občine pri oblikovanju volilnih enot in da je tovrstno razumevanje drugega odstavka 20. člena ZLV napačno.³ Vsled navedenemu predvsem upošteva dejstvo, da v primeru spremembe območja volilnih enot za volitve članov sveta ožjega dela občine ne gre za teritorialno spremembo občine oz. njenega ožjega dela poteka postopek spremembe odloka na isti način, kot to velja za vsak odlok, ki ga sprejme občina. Je pa, predvsem zaradi doseganja širšega političnega konsenza vsekakor priporočljivo, da se pred sprejemom sprememb odloka opravi širša razprava o vseh možnih rešitvah oziroma spremembah.

Glede vprašanja pravnega varstva, ki je na voljo volilnemu upravičencu v primeru nezadovoljstva z oblikovanjem volilnih enot v občini moramo uvodoma izpostaviti, da pravice do lastne oz. konkretne volilne enote ZLV ne pozna. ZLV v prvem odstavku 20. člena sledi ustavni zahtevi po spoštovanju načela enakosti volilne pravice s tem, ko določa, da se volilne enote oblikujejo tako, da se en član občinskega sveta voli na približno enako število prebivalcev. Ustavno sodišče je v preteklosti že večkrat presojalo skladnost odlokov o določitvi volilnih enot za volitve članov občinskega sveta z Ustavo⁴ in sicer izključno z vidika spoštovanja načela enakosti volilne pravice, zato bi volivci lahko ob morebitnih spremembah odlokov o določitvi volilnih enot (pa tudi sedaj) zatrjevali kršitev načela enakosti volilne pravice, pri čemer bi morali dokazati, da je odstopanje od povprečne velikosti volilne enote tolikšno, da predstavlja kršitev načela enakosti volilne pravice.

Za konec naj še enkrat poudarimo, da sprememba območja volilnih enot ne pomeni spremembe območij ožjih delov občin, zato obeh postopkov ne gre zamenjevati. Postopek oblikovanja ožjih delov občine ureja ZLS in terja širši družbeni konsenz in poseben postopek, saj predstavlja teritorialno spremembo občine oziroma njenega ožjega dela, medtem ko je cilj oblikovanja volilnih enot zagotavljanje spoštovanja načela enakosti volilne pravice ob upoštevanju specifičnosti posameznih občin.

Upamo, da vam bodo odgovori v pomoč pri vaši razpravi. V kolikor bi potrebovali dodatno strokovno pomoč smo vam na voljo.

Pripravila:

dr. Aldijana Ahmetović
podsekretarka

mag. Mateja Prešern
v. d. generalne direktorice

² Uradni list RS, št. 94/07 – uradno prečiščeno besedilo, 76/08, 79/09, 51/10, 40/12 – ZUJF, 11/14 – popr., 14/15 – ZUUJFO, 11/18 – ZSPDLS-1, 30/18, 61/20 – ZIUZEOP-A, 80/20 – ZIUOOPE in 62/24 – odl. US

³ Odločba Ustavnega sodišča U-I-326/02-6

⁴ Glej Odločbo Ustavnega sodišča U-I-319/98, U-I-326/02, U-I-401/02, U-I-393/22 in U-I-402/22